УДК 657.6:338.43:631

О. С. Якубишин,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності Облік і оподаткування,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0008-6802-8575

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.4.201

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

O. Yakubyshyn,
Applicant for the third (educational and scientific) level of higher education
in the specialty "Accounting and Taxation", Vinnytsia National Agrarian University

ACCOUNTING SUPPORT FOR THE FORMATION OF TAX REPORTING OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

У статті проведено дослідження бухгалтерської суті податків та облікового забезпечення формування податкової звітності. Відзначено, що користувачами звітності є різні групи зацікавлених осіб. Досліджено термінологічні аспекти сутності визначення "податкова звітність" на законодавчому рівні. Висловлено власне трактування даної дефініції. Представлено наукові підходи до класифікації форм податкової звітності. Визначено вплив податків на діяльність суб'єктів господарювання та їх податкову безпеку. Розкрито основні функції податків (фіскальна, регулююча та обтяжлива) та механізм їх реалізації в обліку. Підтверджено позицію, що система бухгалтерського обліку є основою формування необхідних показників та індикаторів. Представлено основні труднощі ведення бухгалтерського обліку в умовах воєнного стану. Охарактеризовано системи оподаткування для сільськогосподарських підприємств та визначено склад податків, які можуть сплачуватися ними. Представлено склад рахунків для обліку податків, зборів, платежів. Розкрито сукупність форм податкової звітності, які можуть формувати сільськогосподарські підприємства. Обгрунтовано облікове забезпечення формування податкової звітності. Досліджено напрямки удосконалення системи податкових розрахунків.

The article examines the accounting essence of taxes and accounting support for the formation of tax reporting. It is noted that the users of the reporting are various groups of interested parties, which are divided into internal and external and, at the same time, may have a direct or indirect interest. The terminological aspects of the essence of the definition of "tax reporting" at the legislative level are studied. The author's own interpretation of this definition is expressed: tax reporting is a form of reporting tax declarations (calculations, reports) containing information about the results of the activities of a business entity and its tax obligations as a taxpayer. Scientific approaches to the classification of tax reporting forms are presented: by frequency of preparation; by submission deadlines; by method of sending; by degree of generalization; by purpose. The impact of taxes on the activities of business entities and their tax security is determined. The attribution of tax arrears to the accounting component — liabilities is noted. The main functions of taxes (fiscal, regulatory and burdensome) and the mechanism of their implementation in accounting are revealed. It is noted that the function of taxes is directly related to their purpose, and the role to the meaning (importance). It is stipulated that it is the functions of taxes that determine the directions of formation and implementation of the tax policy of the state. The position that the accounting system is the basis for the formation of the necessary indicators and indicators is confirmed. It is noted that the quality of accounting information and the ability of the accounting system to ensure a complete and timely reflection of the processes associated with the emergence of the object of taxation. The main difficulties of accounting under martial law are presented: changes in legislation and tax policy, personnel difficulties, relocation difficulties, risks of losing control over assets, risk of loss or damage to documentation, increase in cyber threats. he taxation systems for

ISSN 2306-6792
Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

agricultural enterprises are characterized and the composition of taxes that can be paid by them is determined. The composition of accounts for accounting for taxes, fees, and payments is presented. The set of tax reporting forms that agricultural enterprises can form is disclosed. The accounting support for the formation of tax reporting is substantiated. The directions for improving the tax settlement system are investigated.

Ключові слова: облік, податки, податкове зобов'язання, податкова звітність, сільськогосподарські підприємства/
Key words: accounting, taxes, tax liability, tax reporting, agricultural enterprises.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Успішна діяльність підприємств в сучасних умовах їх функціонування прямо залежить від володіння потрібною інформацією, що впливає на прийняття управлінських рішень. Вирішальна роль у формуванні такої інформації належить системі бухгалтерського обліку, яка забезпечує накопичення, узагальнення та передачу даних для різних груп користувачів, зокрема для цілей оподаткування та складання податкової звітності.

Для сільськогосподарських підприємств питання облікового забезпечення формування податкової звітності набуває особливої актуальності з огляду на специфіку галузі, сезонний характер виробництва, різноманітність організаційно-правових форм господарювання, застосування різних систем оподаткування а також стрімкі зміни у частинні законодавства. За таких умов зростають вимоги до якості облікової інформації, її повноти, достовірності та своєчасності, оскільки саме вона є основою правильного визначення податкових зобов'язань і мінімізації податкових ризиків.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання сутності податків, їх функцій, обліку та формування податкової звітності є предметом досліджень багатьох науковців. Так, Т. Мачак, О. Ткаченко, О. Дубина характеризують сутність податкової звітності та окреслюють напрямки її формування [1]. М. Нагірняк розкриває функції податків та визначає вплив системи обліку на податкову безпеку підприємств [2]. У дослідженнях О. Подолянчук розкрито сутність бухгалтерської звітності як інформаційного джерела прийняття управлінських рішень різними групами користувачів [4] та обліково-інформаційного забезпечення розрахунків за податками [5, 8]. У праці Н. Шкромиди та Г. Лещук проаналізовано зміни у податковій системі, спричинені воєнним станом, та узагальнено напрямки адаптації обліку до цих умов [7]. Незважаючи на значний внесок дослідників у розвиток облікової науки, постійна трансформація бухгалтерського обліку та часті зміни законодавства, зумовлені тривалістю воєнного стану, формують нові виклики та визначають перспективи для подальших наукових досліджень у цій галузі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою наукового дослідження є розкриття сутності податків через бухгалтерський аспект та складових облікового забезпечення формування податкової звітності сільськогосподарськими підприємствами.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Уся діяльність суб'єктів господарювання відображається в системі бухгалтерського обліку, з використанням при цьому різних елементів (документування, подвійного запису, системи рахунків, оцінки, інвентаризації, звітності). Процес бухгалтерського обліку традиційно поділяють на етапи: первинного обліку; поточного обліку; підсумкового обліку. У процесі ведення бухгалтерського обліку формується інформаційна база про господарську діяльність та операції підприємства, яка шляхом систематизації й узагальнення за визначеними критеріями трансформується у показники звітності. Саме результати облікового відображення є основою для формування відповідних форм звітності, що забезпечують узагальнене представлення діяльності суб'єкта господарювання.

Тобто, звітність — це певна система узагальнених та взаємопов'язаних показників гос-

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

ISSN 2306-6792

Таблиця 1. Інформаційні запити різних груп користувачів звітності

Користувачі звітності	Інформаційні запити	Джерело інформації
Внутрішні користувачі		
Акціонери, власники	поточна і перспективна доходність власних вкладень у капітал компанії: приріст курсової вартості акцій, розмір дивідендів; надійність інвестицій; ризики негативних змін; раціональність та ефективність розподілу повноважень керівництва із використання ресурсів компанії	Фінансова звітність, внутрішня (управлінська) звітність
Керівництво підприємства, менеджерський штат	рівень власних повноважень; розмір реальної або потенційної винагороди	
Персонал, працівники	стабільність підприємства; гарантія зайнятості; розмір грошової винагороди за працю; пенсійне та соціальне забезпечення; можливість матеріального стимулювання	Фінансова звітність, звіт керівництва
Зовнішні користувачі		
з прямим інтересом		
Інвестори акціонери)	розмір дивідендів; надійність інвестицій; ризики негативних змін; ефективність системи управління	Фінансова звітність
Кредитори	своєчасність повернення кредитів та отримання відсотків; забезпечення зобов'язань підприємства; оцінка ліквідності та платоспроможності	Фінансова звітність
Постачальники	здатність підприємства своєчасно оплачувати рахунки та виконувати інші зобов'язання; регулярність платежів; стабільність та тривалість співробітництва	Фінансова звітність
Покупці, замовники, інші дебітори	стабільність компанії; здатність забезпечувати клієнтів необхідними товарами, продукцією, роботами, послугами; якість продукції та обслуговування; підвищення споживчої вартості продукції (послуги); тривалість співробітництва і як довго можна погашати заборгованість	Фінансова звітність
Урядові органи та інші регулятори	оцінка відповідності встановленим вимогам; розмір податкових платежів; розрахунок макроекономічних показників; зайнятість трудових ресурсів; збереження ресурсів; формування рішень із економічного регулювання (розробка фіскальної, митної тощо політик)	Фінансова звітність, податкова звітність, статистична звітність
з непрямим інтересом		
Експерти, консультанти, аудитори, аналітики, радники, юристи	стабільність фінансового стану; відповідність встановленим вимогам; максимізація рівня дохідності	Фінансова звітність
Засоби масової інформації й інформаційні агентства	огляд, оцінювання напрямів розвитку та аналіз діяльності певних підприємств, галузей, підрахунок сумарних показників діяльності	Фінансова звітність
Науковці	проведення наукових досліджень	Фінансова, податкова, статистична звітність
Громадськість	загальні питання, які впливають на добробут населення: зайнятість, екологія, соціальна захищеність працівників тощо	Фінансова звітність

Джерело: [4].

подарської діяльності підприємства, яка відображає умови і результати його діяльності за певний період [1].

Інформація, що подається у звітності, повинна відповідати вимогам повноти, достовірності та якості з метою забезпечення інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів (табл. 1). Будь-які помилки чи викривлення звітних показників здатні негативно впливати на обгрунтованість управлінських рішень, що в подальшому може призводити до зниження економічної ефективності системи управління зацікавлених осіб.

Дані таблиці 1 засвідчують, що суб'єкти господарювання формують різні форми звітності, серед яких і податкова.

У Податковому кодексі України відсутнє чітке визначення податкової звітності. Поняття розкривається через зміст податкової декларації — документ, що подається платником

ISSN 2306-6792
Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Таблиця 2. Класифікація форм податкової звітності

Класифікаційна ознака	Вид звітності	Характеристика
Частота складання	Періодична, річна	Подається відповідно раз на місяць або з наростаючим підсумком раз у квартал, півроку, 9 місяців , рік
Строки подання	Поточна	Місяць, квартал, півріччя, 9 місяців
	Річна	Узагальнюючий підсумок та результати роботи за рік
За способом відправлення	Поштова	Надіслана поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення
	Електронна	Надіслана засобами електронного зв'язку в електронній формі з обов'язковим підписом
	Подана власноруч	Особисто платником податків або уповноваженою на це особою
Ступінь узагальнення	Індивідуальна	Однією юридичною особою
За призначенням	Консолідована	Материнським підприємством (юридичною особою) та дочірніми підприємствами
	Зовнішня	Використовується зовнішніми користувачами і потребує обов'язкового оприлюднення
	Внутрішня	Використовується для внутрішніх потреб підприємства і не потребує оприлюднення

Джерело: [1].

податків (у тому числі відокремленим підрозділом у випадках, визначених цим Кодексом) контролюючим органам у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата грошового зобов'язання, у тому числі податкового зобов'язання або відображаються обсяги операції (операцій), доходів (прибутків), щодо яких податковим та митним законодавством передбачено звільнення платника податку від обов'язку нарахування і сплати податку і збору, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків — фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку, а також суми нарахованого єдиного внеску [3]. Натомість, у Методичних рекомендаціях щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах Державної податкової служби (ДПС) України приведено визначення: податкова звітність — документи, які відповідно до Кодексу подаються платниками податків до органів ДПС і на підставі яких здійснюються нарахування та/або сплата податку, збору (обов'язкового платежу) [6].

Таким чином можна вважати, що податкова звітність — це форми звітних податкових декларації (розрахунків, звітів), що містять відомості про результати діяльності суб'єкта господарювання та його податкові зобов'язання як платника податків.

Податкову звітність класифікують за різними ознаками: в залежності від частоти складання, строків подання, за способом подання, ступенем її узагальнення та призначенням (табл. 2).

Податковим кодексом України визначено обов'язок платників податків здійснювати в установленому законодавством порядку облік доходів і витрат, формувати звітність, пов'язану з обчисленням та сплатою податків і зборів, а також подавати до контролюючих органів податкові декларації, звітність та інші документи, необхідні для визначення податкових зобов'язань, відповідно до вимог податкового і митного законодавства.

Яка ж роль податків в діяльності суб'єктів господарювання? У чинному податковому законодавстві податок трактується як обов'язковий і безумовний платіж, що підлягає зарахуванню до відповідного бюджету та справляється з платників податків на підставах і в порядку, визначених нормами Податкового кодексу України. Для підприємства податки є складовою зобов'язань і впливають на фінансову стійкість та ліквідність, а також визначають його податкову безпеку і податкову безпеку виду економічної діяльності.

В науковій літературі відзначено:

— податкова безпека виду економічної діяльності — це стан впливу податкових платежів на потенціал розвитку господарюючих одиниць галузевої економіки в необхідному самодостатньому рівні шляхом створення умов справедливого перерозподілу податків через державний і територіальні бюджети та підвищення ділової активності галузевих суб'єктів господарювання;

— податкова безпека суб'єктів господарювання — характеризується станом впливу податкових платежів на забезпечення прибуткової діяльності за умов створення необхідних обсягів доданої вартості при оптимальному використанні ресурсного потенціалу платників податків [2, с. 86].

Ефективне вирішення проблеми податкової безпеки зумовлюється належним розумінням сутності та функціонального призначення податків. Функція податків прямо пов'язана з їх призначенням, а роль із значенням (важливістю).

Доречно зазначено в наукових дослідженнях, що у процесі справляння податків реалізуються їхні основні функції, зокрема фіскальна, регулююча та обтяжлива. З одного боку, оподаткування забезпечує формування доходної частини бюджетів, а з іншого — зумовлює

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

ISSN 2306-6792

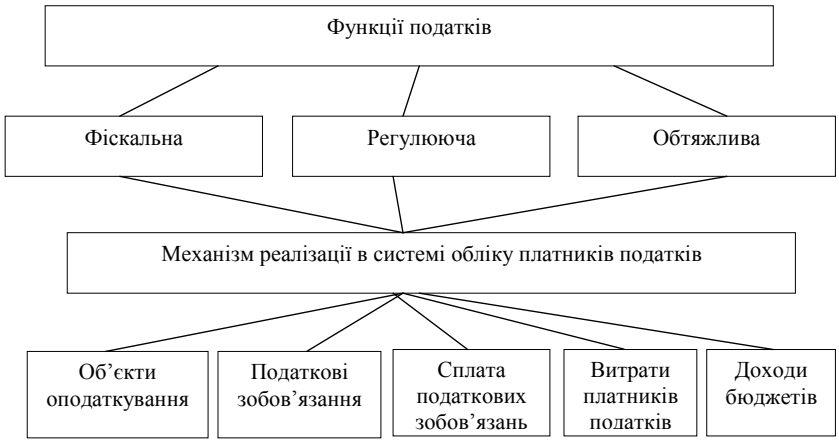

Рис. 1. Система функцій податків та механізм їх реалізації в обліку

Джерело: [2, с. 87].

зростання витрат платників податків і відповідне скорочення їхніх доходів. Зазначені властивості податку мають об'єктивний характер, не залежать від зовнішніх умов чи внутрішньої побудови податку та проявляються протягом усього його життєвого циклу — від виникнення податкового обов'язку до виконання податкового зобов'язання [2, с. 86].

У зв'язку з цим саме функції податків визначають напрями формування та реалізації податкової політики держави, яка має характеризуватися відповідним рівнем фіскальності, регулюючого впливу та податкового навантаження на платників, а також враховувати можливості виникнення податкових ризиків і ухилення від оподаткування (рис. 1).

Отже, важливу роль у забезпеченні податкової безпеки на різних рівнях управління відіграє обліково-інформаційна система підприємства, яка слугує основою для формування необхідних показників і індикаторів. Саме бухгалтерський облік забезпечує накопичення, систематизацію та узагальнення даних про фінансово-господарську діяльність, перетворюючи їх на достовірну інформацію, що використовується керівництвом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Таким чином, ефективність податкового менеджменту значною мірою залежить від якості облікової інформації та здатності системи обліку забезпечувати повне й своєчасне відображення процесів, які пов'язані із виникненням об'єкта оподаткування.

Результати наукових досліджень засвідчують, що обліково-інформаційне забезпечення розрахунків за податками — це сукупність достовірної, доречної і достатньої облікової інформації про зміст господарських операцій, які пов'язані з виникненням об'єкта і бази оподаткування, та законодавчих і нормативних актів, які регламентують і визначають відносини, що виникають у сфері оподаткування [8, с. 47].

Раціональна організація бухгалтерського обліку забезпечує прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень, здійснення належного контролю за станом активів і зобов'язань підприємства, а також підвищує здатність суб'єкта господарювання до своєчасного реагування на вплив зовнішнього середовища. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження організаційних аспектів ведення обліку в умовах воєнного стану, оскільки сукупність факторів такого періоду безпосередньо впливає на стійкість та безперервність функціонування облікових систем. Це дає змогу виокремити ключові проблеми, з якими стикаються підприємства у зазначених умовах (табл. 3).

Сільське господарство в умовах війни залишається однією з ключових і стратегічно значущих галузей національної економіки України. Ефективна діяльність сільськогосподарських підприємств є важливою передумовою подолання кризових явищ в економіці держави.

У складі суб'єктів сільського господарства можуть бути підприємства, які працюють на загальній системі оподаткування і є платниками податку на прибуток і ті, які працюють на спрощеній системі оподаткування і є платниками єдиного податку 4 групи. Крім зазначених податків сільськогосподарські підприємства є платниками: податку на додану вартість, податку на доходи фізичних осіб; військового збору, екологічного податку та інших. Невід'ємною складовою поряд з сукупністю податкових платежів є і єдиний соціальний внесок (ЄСВ).

ISSN 2306-6792
Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Таблиця 3. Основні труднощі ведення бухгалтерського обліку в умовах воєнного стану

№з/п	Труднощі	Зміст проблеми
1	Зміни у законодавстві та податковій політиці	Зміни в законодавчій та податковій політиці в умовах воєнного стану можуть бути швидкими та динамічними, охоплюючи введення нових податків, коригування ставок або запровадження спеціальних економічних заходів. У таких умовах важливо, щоб бухгалтери оперативно адаптували фінансовий облік і звітність до змінюваних вимог законодавства. Недотримання нових норм може призвести до юридичних санкцій, штрафів та фінансових втрат для підприємств
2	Кадрові труднощі	Мобілізація працівників, евакуація або переміщення в безпечні регіони знижують кадровий потенціал підприємства, ускладнюючи ведення обліку. Частковим вирішенням є впровадження дистанційної роботи
3	Релокаційні труднощі	Переміщення активів, персоналу та відновлення діяльності в новому регіоні супроводжуються значними витратами, які мають бути адекватно відображені в обліку. Переїзд спричиняє також перебудову організаційної структури
4	Ризики втрати контролю над активами	Обмеження господарської діяльності через розташування активів у зонах бойових дій, фізична втрата або пошкодження активів через обстріли, знищення чи мародерство, вимагають проведення інвентаризації, оцінки втрат і коригування облікових підходів. Також необхідне розкриття інформації у звітності щодо обмежень безперервності діяльності та забезпечення належного оформлення вимушеної консервації активів
5	Ризик втрати або пошкодження документації	Обмежений доступ до оригіналів первинних документів, зокрема у випадку зруйнованих офісів або перерваних каналів зв'язку з контрагентами, зумовлює необхідність використання систем електронного документообігу, що потребує адаптації існуючих облікових підходів до нових умов
6	Збільшення кіберзагроз	Зростання рівня кіберзлочинності під час війни спричиняє ризики втрати конфіденційної інформації, порушення цілісності облікових даних, збої в роботі облікових програм. Підприємства змушені посилювати заходи з кібербезпеки, що також впливає на облікову політику

Джерело: [7, с. 145].

Облік зазначених податків та зборів здійснюється на рахунках 64 "Розрахунки за податками й платежами", 98 "Податок на прибуток". Рахунок 65 "Розрахунки за страхуванням" використовується для обліку розрахунків по ЄСВ. До зазначених рахунків відкриваються відповідні субрахунки, а перелік необхідних аналітичних рахунків визначається кожним підприємством самостійно з урахуванням особливостей його діяльності. З метою впорядкування облікового процесу доцільним є закріплення такого переліку в наказі про облікову політику підприємства шляхом виділення окремого розділу, що регламентує порядок організації обліку податків і зборів.

Інформація накопичена в системі рахунків податкових платежів слугує базою для формування різних форм податкової звітності (рис. 2).

Зауважимо, що в сучасній системі господарського обліку функціонує кілька відносно самостійних підсистем, які в сукупності формують єдину систему бухгалтерського обліку. У наукових дослідженнях до таких підсистем зазвичай

Рис. 2. Податкова звітність сільськогосподарських підприємств

Джерело: сформовано автором за [3].

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

ISSN 2306-6792

відносять фінансовий, управлінський (внутрішньогосподарський), податковий та статистичний облік. Зрозумілим є факт, що саме дані податкового обліку забезпечують формування показників податкової звітності. Проте, у структурному вимірі податковий облік не функціонує відокремлено, а є органічно інтегрованим з іншими видами господарського обліку, перебуваючи з ними у тісному взаємозв'язку. За даними податкового обліку здійснюється систематизація облікової інформації з метою визначення податкової бази за окремими податками і зборами на підставі первинних документів, упорядкованих відповідно до вимог чинного податкового законодавства. Таким чином, в системі податкових розрахунків податкового зобов'язання використовується інформація синтетичних та аналітичних рахунків.

Рис. 3. Облікове забезпечення формування податкової звітності

Джерело: сформовано автором.

Облікове забезпечення формування податкової звітності здіймається на основі первинних документів бухгалтерського обліку, регістрів податкового обліку за окремими видами податків і зборів (рис. 3).

Таким чином можна сформувати процес формування облікової інформації у податкову звітність. Факт здійснення господарської операції фіксується у первинних документах, на підставі яких здійснюється відображення в облікових регістрах і групування у системі рахунків. Надалі проводиться розрахунок податкового зобов'язання за відповідними податками і зборами і відображення даних в податкових деклараціях, розрахунках, звітах. Після об'єктивного та правильного проведення податкових розрахунків відбувається подача податкової звітності до відповідних контролюючих органів державної податкової служби України і сплата суми податкових зобов'язань.

У сучасних наукових дослідженнях окреслюються напрями вдосконалення системи податкових розрахунків, зокрема в аспекті впровадження та використання єдиного рахунку. Застосування в обліковій практиці підприємств положень Порядку функціонування єдиного рахунку, а також реалізація вимог статті 35? Податкового кодексу України центральними органами виконавчої влади створюють умови для акумулювання коштів платників податків на такому рахунку. Водночас платник податків позбавлений можливості самостійно здійснювати розподіл зазначених коштів між окремими податковими зобов'язаннями. Єдиний рахунок перебуває у розпорядженні податкових органів, які в автоматизованому режимі забезпечують зарахування сум податкових зобов'язань відповідно до поданих податкових декларацій та розрахунків. Через механізм єдиного рахунку здійснюється сплата поточних податкових платежів, сум податкового боргу, недоїмки з єдиного соціального внеску, а також грошових зобов'язань, визначених у податкових повідомленнях-рішеннях [5, с. 119]. Серед позитивних сторін використання єдиного рахунку можна виокремити: спрощення механізму сплати податкових зобов'язань та зменшення кількості платіжних операцій; мінімізація ризику помилок при заповненні платіжних реквізитів; підвищення рівня прозорості та автоматизації процесу зарахування податкових платежів; оптимізація адміністрування податків і зборів з боку контролюючих органів; скорочення часових витрат платників податків на виконання податкових зобов'язань. Однак є і недоліки його використання, серед яких: обмеження можливостей платника податків щодо самостійного управління черговістю погашення податкових зобов'язань; залежність розподілу коштів від коректності та своєчасності подання податкової звітності; потенційні ризики виникнення податкової заборгованості у разі технічних збоїв автоматизованих систем; зниження гнучкості фінансового плану-

ISSN 2306-6792
Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

вання підприємства; відсутність оперативного контролю платника над процесом зарахування окремих податкових платежів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведені дослідження свідчать, що ключовою інформаційною основою для формування податкової звітності є записи на рахунках бухгалтерського обліку, які систематизуються в облікових регістрах та підтверджуються відповідними первинними документами. Сільськогосподарські підприємства, володіючи складною господарською структурою, виступають платниками різних податків і застосовують різні системи оподаткування, що підкреслює багатовимірний характер їх податкових зобов'язань. Бухгалтерський аспект податків полягає у тому, що їх розрахунок і своєчасна сплата до бюджету забезпечується системою бухгалтерського обліку, де податки класифікуються як зобов'язання підприємства, що підкреслює їх важливу роль у забезпеченні фінансової дисципліни та стабільності господарської діяльності.

Література:

1. Мачак Т.О., Ткаченко О.С., Дубина О.Л. Поняття та порядок складання податкової звітності підприємств. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 48. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2215/2137 (дата звернення: 05.02.2026).

2. Нагірняк М.Ф. Податкова безпека та її вплив на інформаційно-облікове забезпечення контролю за податковими зобов'язаннями платників податків. Підприємництво і торгівля. 2024. № 40. С. 79—90.

3. Податковий кодекс України від 02.10.2010 р. №2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (дата звернення: 05.02.2026).

4. Подолянчук О.А., Гончарук Ю.О. Бухгалтерська звітність як інформаційне джерело прийняття управлінських рішень. Ефективна економіка. 2024. № 2. URL: https://nayka.com.-ua/index.php/ee/article/view/3133/3169 (дата звернення: 05.02.2026).

5. Подолянчук О.А., Якубишин О.С. Обліково-інформаційне забезпечення розрахунків за податками. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 10. С. 116—121.

6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України: Наказ Державної податкової служби України №516 від 14.06.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0516837-12#Text (дата звернення: 05.02.2025).

7. Шкромида Н.Я., Лещук Г.В. Податкова система України в умовах воєнного стану: виклики для бізнесу та адаптація в обліковій системі. Український економічний часопис. 2025. Вип. 10. С. 142—147.

8. Podolianchuk O.A. Accounting and information support of tax calculations. The scientific heritage. 2020. № 51. P. 44—54.

References:

1. Machak, T., Tkachenko, O. and Dubyna, O. (2023), "The concept and procedure of compiling the tax report of enterprises", Ekonomika ta suspilstvo, vol. 48, available at: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2215/2137 (Accessed 05.02.2026).

2. Nahirniak, M.F. (2024), "Tax security and its impact on information and accounting support for control over taxpayers' tax obligations", Pidpryiemnytstvo i torhivlia, vol. 40, pp. 79—90.

3. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (Accessed 05.02.2026).

4. Podolianchuk, O.A. and Honcharuk, Yu.O. (2024), "Accounting reporting as an information source for making management decisions", Efektyvna ekonomika, vol. 2, available at: https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3133/3169 (Accessed 05.02.2026).

5. Podolianchuk, O.A. and Yakubyshyn, O.S. (2025), "Accounting and information support for tax calculations", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 10, pp. 116—121.

6. State Tax Service of Ukraine (2012), Order "On approval of Methodological recommendations on the acceptance and computer processing of tax reporting of taxpayers in the State Tax Service of Ukraine", available at: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0516837-12#Text (Accessed 05.02.2025).

7. Shkromyda, N.Ya. and Leschuk, H.V. (2025), "The tax system of Ukraine under martial law: challenges for business and adaptation in the accounting system", Ukrains'kyj ekonomichnyj chasopys, vol. 10, pp. 142—147.

8. Podolianchuk, O.A. (2020), "Accounting and information support of tax calculations", The scientific heritage, vol. 51, pp. 44—54.

Отримано редакцією журналу / Received: 06.02.26
Прорецензовано / Revised: 10.02.26
Схвалено до друку / Accepted:17.02.26

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

ISSN 2306-6792